Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

36 945 XIV **Jaarverslag en slotwet van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) 2025**

Nr. 4 **MEMORIE VAN TOELICHTING**

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 afzonderlijk bij wet vastgesteld en ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2025 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur;
2. de begrotingsstaat inzake het agentschap NVWA van dit ministerie;
3. de begrotingsstaat van het begrotingsfonds Diergezondheidsfonds

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

J. van Essen

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELEN (SLOTVERSCHILLEN)

1 Leeswijzer

De beleidsmatige mutaties en technische mutaties groter of gelijk aan de ondergrenzen in onderstaande staffel worden op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Met het jaarverslag en de slotwet 2025 wordt het begrotingsjaar 2025 afgesloten.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleidsartikelen

2.1 Artikel 21: Land- en tuinbouw

Toelichting
Verplichtingen
Per saldo vallen de verplichtingen op dit begrotingsartikel € 483 mln. lager uit dan geraamd bij Najaarsnota. Op subsidies vallen de verplichtingen € 400,6 mln. lager uit dan geraamd, op garanties vallen de verplichtingen € 107 mln. lager uit dan geraamd, en op begrotingsreserves vallen de verplichtingen € 20,7 mln. hoger uit dan geraamd.

Subsidies
De uitgaven op subsidies op dit begrotingsartikel vallen € 500 mln. lager uit dan geraamd. De voornaamste oorzaak hiervoor heeft betrekking op de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties LBV-plus. Veel ondernemers hebben besloten zich toch terug te trekken uit de regeling. De systematiek van de regeling houdt in dat de 2e deelbetaling aan deelnemers 60% van de totale subsidiesom omvat. Van veel deelnemers ligt de deadline voor de tweede deelbetaling in november/december 2025. Aangezien een groot aantal deelnemers zich vlak voor deze deadline terugtrok konden deze middelen niet meer tot besteding komen.

Opdrachten
De uitgaven vallen € 11,4 mln. hoger uit dan geraamd. Dit leidt op artikelniveau niet tot een overschrijding van de geautoriseerde budgetten.

De voornaamste oorzaak hiervoor heeft betrekking op in beslag genomen goederen (€ 10,7 mln.). De beschikbare middelen zijn ingezet voor de uitvoering van de regeling, echter bleken er aan het einde van het jaar extra middelen nodig voor opvang en onderhoud van de in beslag genomen goederen.

Stortingen begrotingsreserve
De uitgaven vallen € 20,7 mln. hoger uit dan geraamd. Er wordt € 20 mln. in de reserve Apurement gestort. Deze reserve heeft betrekking op correcties van de Europese Commissie (EC) vanwege niet EU-conforme uitvoering van subsidieregelingen. Deze storting maakt dat de reserve op peil blijft.

Ontvangsten
De ontvangsten op dit begrotingsartikel vallen € 31,1 mln. hoger uit dan geraamd. Dit komt met name door een verschil van € 16,6 mln. Door terugbetalingen van ondernemers die meededen aan de LBV/LBV-plus regelingen en zich na hun eerste deelbetalingen alsnog hebben teruggetrokken. Hierdoor moesten zij hun eerste deelbetaling terugbetalen aan de RVO, waarna deze terugkomt bij LVVN. Op overige subsidieregelingen is € 10,1 mln. terugontvangen na teveel betaalde voorschotten.

2.2 Artikel 22: Natuur, visserij en gebiedsgericht werken

Toelichting
Verplichtingen
Per saldo vallen de verplichtingen op dit begrotingsartikel € 36,7 mln. lager uit dan geraamd. Op subsidies is sprake van een overschrijding van € 16,2 mln. en op begrotingsreserves is sprake van een overschrijding van € 12,3 mln. Hier tegenover vallen de verplichtingen op opdrachten € 31,9 mln lager uit dan verwacht, en vallen de verplichtingen op bijdrage aan ZBO's/RWT's € 30,8 mln. lager uit dan geraamd.

Subsidies
De verplichtingen op subsidies op dit begrotingsartikel vallen € 16,2 mln. hoger uit dan geraamd, en de uitgaven vallen € 8,6 mln. hoger uit dan geraamd. Door lager dan geraamde realisaties op verschillende andere begrotingsinstrumenten op dit begrotingsartikel leidt dit tot een overschrijding van € 3,1 mln. op begrotingsartikelniveau.

De overschrijding op subsidies heeft voornamelijk een tweeledige oorzaak. Ten eerste is er € 4,8 mln. meer dan verwacht uitgegeven aan subsidies die worden bekostigd uit het EMFAF (European Maritime Fisheries and Aquaculture Fund). De hogere kosten worden verrekend met de Begrotingsreserve Visserij. Ten tweede is er een betaling van € 5,2 mln aan het Nationaal Groenfonds gedaan die aanvankelijk als opdracht zou worden verstrekt, maar uiteindelijk als subsidie is verstrekt.

Opdrachten
De verplichtingen op opdrachten op dit begrotingsartikel vallen € 31,9 mln. lager uit dan geraamd, en de uitgaven vallen € 15,1 mln. lager uit dan geraamd.

De onderuitputting op uitgaven op opdrachten heeft meerdere oorzaken. Ten eerste is er een uitgave aan het Nationaal Groenfonds van € 5,2 mln., deze was geraamd als opdracht, maar is uiteindelijk als subsidie betaald en zodoende op het subsidiebudget verantwoord. Daarnaast zijn middelen ad € 1,9 mln. voor de visserijsector niet tot besteding gekomen door verlate parlementaire autorisatie. Tenslotte zijn niet alle plannen voor de Wadden tot besteding gekomen, ad € 1,1 mln.

Begrotingsreserves
Op begrotingsreserves op dit begrotingsartikel vindt een overschrijding plaats van € 12,3 mln op de verplichtingen en de uitgaven. Dit betreft een storting in de begrotingsreserve Visserij die bij Najaarsnota noch veegbrief te ramen was.

Ontvangsten
De ontvangsten op dit begrotingsartikel vallen € 5,0 mln. hoger uit dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door extra ontvangsten (€ 15,6 mln.) vanuit de Europese Commissie vanwege declaraties voor het EMFAF. Deze middelen worden toegevoegd aan de Begrotingsreserve Visserij en konden niet eerder geraamd worden. Door minder terugontvangsten van provincies voor de Maatregel Gerichte Aankoop (MGA) (€ 11,1 mln.) wordt het totale bedrag op ontvangsten minder verhoogd.

2.3 Artikel 23: Kennis en innovatie

Toelichting
Verplichtingen
De verplichtingen op dit begrotingsartikel vallen € 14,8 mln. hoger uit dan geraamd, wat leidt tot een overschrijding van het geautoriseerde verplichtingenbudget. Dit ontstaat hoofdzakelijk uit 2 overschrijdingen op het verplichtingenbudget van bijdrages aan ZBO's/RWT's. Dit betreft de beschikking voor 2026 aan Wageningen Research waarvoor het verplichtingenbudget niet genoeg was opgehoogd.

Ontvangsten
De ontvangsten op dit begrotingsartikel vallen € 3,9 mln. hoger uit dan geraamd. Dit betreft de terugontvangsten van diverse onderzoeken.

2.4 Artikel 24: Uitvoering en toezicht

Toelichting
Ontvangsten
De ontvangsten op dit begrotingsartikel vallen € 1,7 mln. hoger uit dan geraamd. Dit betreft de jaarlijkse afrekening van de LVVN opdracht aan de NVWA en het surplus aan eigen vermogen van de NVWA, wat begrensd is.

3 Niet-Beleidsartikelen

3.1 Artikel 50: Apparaat

Toelichting
Materiële uitgaven
Per saldo vallen uitgaven op materiële uitgaven op dit begrotingsartikel € 9,2 mln. lager uit dan verwacht. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door aan aantal technische overhevelingen tussen personele en materiële budgetten.

Ontvangsten
De ontvangsten op dit begrotingsartikel vallen € 1,5 mln. hoger uit dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwerking van de allocatie van de dienstonderdelen die met de ministeries van EZ en KGG worden gedeeld. Ten onrechte zijn ontvangsten aan LVVN toebedeeld die voor EZ en KGG bestemd waren.

3.2 Artikel 51: Nog onverdeeld

Toelichting
Dit artikel is een administratief begrotingstechnisch artikel. Dit betekent dat er geen daadwerkelijke uitgaven ten laste van artikel 51 worden gedaan.

4 Begroting agentschappen

4.1 De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Toelichting
De agentschapsparagraaf is in deze Slotwet niet opgenomen. Op basis van de Rijksbegrotingsvoorschriften 2026 wordt een agentschapsparagraaf opgesteld indien de realisatie cumulatief 5% of cumulatief € 20 mln. afwijkt van de begroting. Hier is geen sprake van.

5 Begroting Diergezondheidsfonds

5.1 Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorkomen en verminderen van welzijndsproblemen

Toelichting
Verplichtingen
De verplichtingen op dit begrotingshoofdstuk vallen € 14,1 mln. hoger uit dan geraamd. De voornaamste reden hiervoor is meer verplichtingen die zijn aangegaan voor de bestrijding van vogelgriep (HPAI) in de laatste maanden van 2025.

Uitgaven
De uitgaven op dit begrotingshoofdstuk vallen € 6,6 mln hoger uit dan geraamd. De voornaamste reden hiervoor is dat de uitgaven voor bestrijding van vogelgriep (HPAI) in de laatste maanden van 2025 hoger uitvielen.